

KALMAR

GÄRDESGÅRDSBINDERI – PÅ VÄG ATT FÖRSVINNA

Ett tungt hantverk

– Folk förväntar sig att mannen har koll, men det är jag som bygger. Vissa tycker att man ska vara karl för att syssla med gärdesgårdsbinderi, säger Ellinor Albinsdotter, näringsterapeut och gärdesgårdsbindare.

KALMAR. – När jag promenerar runt här i skogarna ser jag ofta förfallna gärdesgårdar som hörde till husen runt omkring. I dag finns bara resterna kvar, men på den tiden hade alla sin egen gärdesgård, berättar Ellinor Albinsdotter.

Hon lutar sig mot gärdesgården som omger grönsakslanden. En bit bort står en orangeklädd fågelskrämma och sva- jar i vinden. I den röda ladan förvarar hon sina verktyg och eldtunnan där hon eldar granvidjor.

Redan som barn fick Ellinor Albinsdotter prova på gärdesgårdsbinderi.

Tillsammans med sin pappa, som lärt sig hantverket på egen hand, hjälpte hon till att bygga gärdesgårdar på 1700-talsgården i Mosstorp där hon växte upp.

Från Stockholm till Mosstorp

Som 15-åring flyttade Ellinor hemifrån och bodde i Stockholm under flera år. 2003 hände något som fick henne att lämna storstaden.

– Att pappa förlorade synen satte i gång tankarna på att flytta hem. Jag har alltid älskat den här platsen och drömt om att någon gång bo här igen, men jag hade ingen aning om jag skulle trivas på vischan efter så många år i storstaden. När jag flyttade hit kändes det rätt. Jag var färdig med det livet. Jag längtade efter att gå ut genom dörren och känna gräs under fötterna, säger hon.

Hon tog över både sin pappas gård och startade företaget Elodea.

Nu bygger hon gärdesgårdar i och

"Jag längtade efter att gå ut genom dörren och känna gräs under fötterna."

kring andras trädgårdar och i sin egen för att skydda grönsakslandet mot oinbjudna gäster.

– När älgen hoppade över stenmuren och åt upp min grönkål byggde jag en gärdesgård ovanpå muren. Sedan dess har det varit lugnt, skrattar hon.

Tuff tid i början

Ellinor Albinsdotter känner inte till någon annan kvinna som bygger gärdesgårdar professionellt.

Att vara kvinna i en annars mansdominerad bransch kan ge upphov till många frågor.

Efter flera år som gärdesgårdsbindare känner Ellinor Albinsson sig så pass trygg att folks frågor inte längre

1 Ellinor Albinsdotter, gärdsgårdsbindare, friserar en av sina nyare gärdsgårdar på torpet i Mosstorp.

FOTO: LINN HEDESSTRÖM BLAD

2 Vegor är tunna granvidjor som eldats mjuka i tunna. På ladugårdsväggen hänger ett knippe förproducerade vegor som Ellinor ska använda till gärdsgårdsbygget.

3 I Småland används ofta stakar av eneträ, men det finns lika många modeller av gärdsgårdar som det finns blomsorter, säger Ellinor Albinsdotter.

4 Det tar cirka två dagar för Ellinor Albinsdotter att bygga 25 meter gärdsgård, men hur lång tid det tar beror också på hur mycket kunden vill prata, säger hon.

5 "När älgen hoppade över stenmuren och åt upp min grönkål byggde jag en gärdsgård ovanpå. Sedan dess har det varit lugnt", säger Ellinor Albinsdotter.

FAKTA

Gärdsgårdsbinderi

- Gärdsgård är en typ av traditionellt stängsel eller staket som varierar i utseende och konstruktion mellan olika trakter i Sverige.
- En gärdsgård tillverkas av naturmaterial, helst en eller gran och är därför mycket miljövänlig.
- Gärdsgårdar förekommer både som stängsel för djur och runt trädgårdar.

som kräver sin tid

bekommer henne, men den första tiden var inte helt lätt.

- När jag och min dåvarande sambo byggde var det ofta kunden vände sig till honom i stället för till mig. Folk förväntar sig att det är mannen som har koll, men det är jag som bygger och han som hjälper till. Då kan jag känna att folk tycker att man ska vara karl för att syssla med gärdsgårdsbinderi, berättar hon.

Tungt och tidskrävande

En annan gång byggde hon en gärdsgård åt ett äldre par.

- Den äldre mannen kom ut flera gånger och undrade hur det gick. Han var förvånad över att bygget var så sta-

digt. Jag är säker på att det var för att jag är kvinna. Men i slutändan var de jättenöjda båda två, säger hon.

Att bygga gärdsgårdar är fysiskt tungt och tidsödande. Det som tar mest tid är alla förberedelser innan man börjar bygga. Att samla in material till exempel.

Men Ellinor Albinsdotter är van vid hårt kroppsarbete. Dessutom bygger hon inte gärdsgårdar varje dag.

- Det som kan vara jobbigt är att spetta hål och att slå ner stakarna i marken med slägga från hög höjd. Om jag bygger en längre gärdsgård, kanske 50 meter, brukar jag ta en dags paus emellan ibland, säger hon.

Det har hänt mycket sedan Ellinor

"Pappa är min uppslagsbok."

Ellinor Albinsdotter

Albinsdotter byggde sin första gärdsgård fram till i dag. När hon byggde sin första gärdsgård var hon tvungen att ringa sin pappa och fråga om råd.

- En gång när jag byggde kom jag till ett hörn och fick hjärnsläpp och ringde pappa. Han kan inte visa mig längre men han kan beskriva hur jag ska göra. Pappa är min uppslagsbok, säger hon.

Utdöende hantverk

Gärdsgårdsbinderi är ett hantverk på utdöende men Ellinor Albinsdotter ser många fördelar med att bevara kunskapen och föra den vidare.

Det är miljövänligt, kräver inget underhåll och väl på plats kan den hålla sig fin i många år.

Hon tycker sig också se ett växande intresse från allmänheten. Det är sällan hon får bygga ostörd utan ofta kommer människor fram och berättar om hur de själva eller deras farföräldrar byggde gärdsgårdar en gång i tiden.

- Jag kan se att det fler än jag som bygger. Jag tror aldrig att jag har byggt och någon inte har kommit fram och pratat. Det verkar väcka känslor och minnen, men exakt vad det är som lockar är svårt att veta. Det har alltid funnits i mitt liv, säger hon.